

રે. સમરી સૂટ નં. ૨૦/૨૦૨૫

:: આંક - ૧ લગત હુકમ ::

- (૧) આ કામના વાદી બેંક ઓફ બરોડા, ભયાઉ શાખાનાઓએ આ કામના પ્રતિવાદી જેમલ રાસંગ કોલીનાઓને રૂ.૩,૦૦,૦૦૦/- અંકે રૂપિયા ત્રણ લાખ પુરાની પાક ધીરાણ માટે લોન આપેલ હતી. જે પાક ધીરાણ લોન સંબંધે આ કામના વાદી બેંકે રૂ.૪,૦૮,૨૧૨.૭૯/- અંકે રૂપિયા ચાર લાખ આઠ હજાર બસો બાર અને ઓગણ્યાએસી પૈસા પુરા પ્રતિવાદી પાસેથી વસુલ લેવા માટે હાલનો દાવો કરેલ છે. ત્યારબાદ હાલનો દાવો પ્રાથમિક સુનવણી માટે રાખવામાં આવેલ હતો .
- (૨) આ કામના વાદી તરફે રજુઆત છે કે, હાલનો દાવો સીવીલ કોર્ટને ચલાવવા માટે હકુમત પહોંચે છે અને હાલનો દાવો સીવીલ સમરી સ્યુટ છે અને બેંકે લોન રીકવર કરવા માટે કરેલ છે આથી, હાલના દાવો ચલાવવા માટે આ કોર્ટને હકુમત છે. આ કામે હાલનો દાવો વાદી બેંક અને પ્રતિવાદી વચ્ચે કોમર્શીયલ ટ્રાન્ઝેક્શનનો છે અને રૂ.૪,૦૮,૨૧૨.૭૯/- પુરાની રકમ વસુલ લેવા માટેનો છે. આથી આ દાવાની હકુમત કોમર્શીયલ કોર્ટને લાગુ પડે છે. આ સંબંધે કોમર્શીયલ એક્ટની કલમ - ૩ નીજોગવાઈ નીચે મુજબ રજુ કરેલ છે તથા ગુજરાત સરકાર દ્વારા ઈસ્યુ કરવામાં આવેલ નોટીફિકેશન નીચે મુજબ રજુ કરેલ છે.

Section 3. Constitution of Commercial Courts.

1[3. Constitution of Commercial Courts.-- (1) The State Government, may after consultation with the concerned High Court, by notification, constitute such number of Commercial Courts at District level, as it may deem necessary for the purpose of exercising the jurisdiction and powers conferred on those Courts under this Act:

2[Provided that with respect to the High Courts having ordinary original civil jurisdiction, the State Government may, after consultation with the concerned High Court, by notification, constitute Commercial Courts at the District Judge level:

Provided further that with respect to a territory over which the High Courts have ordinary original civil jurisdiction, the State Government may, by notification, specify such pecuniary value which shall not be less than three lakh rupees and not more than the pecuniary jurisdiction exercisable by the District Courts, as it may consider necessary.]

3[1(A) Notwithstanding anything contained in this Act, the state Government may, after consultation with thw concerned High Court, by notification, specify such pecuniary value which shall not be less than three

lakh rupees or such higher value, for whole or part of the state, as it may consider necessary.];

- (2) The State Government shall, after consultation with the concerned High Court specify, by notification, the local limits of the area to which the jurisdiction of a Commercial Court shall extend and may, from time to time, increase, reduce or alter such limits.
- (3) The 4[State Government may], with the concurrence of the Chief Justice of the High Court appoint one or more persons having experience in dealing with commercial disputes to be the Judge or Judges, of a 5[Commercial Court either at the level of District Judge or a court below the level of a District Judge].
- (૩) આ કામે વાદીના વિ. વકીલશ્રીએ ગુજરાત સરકાર કોમર્શીયલ કોર્ટ સંબંધે નોટીફિકેશન કરેલ છે. નોટીફિકેશન લીગલ ડિપાર્ટમેન્ટ તા.૨૬ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજનું કરેલ છે. જે મુજબ નોટીફિકેશનના સીરીયલ નં-૪માં જણાવ્યા મુજબ તાલુકાની કોર્ટમાં પ્રિન્સીપાલ સીનીયર સીવીલ જજ સાહેબની કોર્ટને કોમર્શીયલ કોર્ટ તરીકે ગણી કોમર્શીયલ ડિસપ્યુટ ચલાવવાની હકુમત કરેલ છે.
- (૪) આ કામે વાદીના વિ. વકીલશ્રીની મૌખિક રજુઆત ધ્યાને લીધેલ છે. આ કામે સમગ્ર હકીકત જોવામાં આવે તો કોમર્શીયલ એક્ટની કલમ-૨(સી)(૧) કોમર્શીયલ ડીસપ્યુટ સંબંધે વ્યાખ્યા કરવામાં આવેલ છે જે નીચે મુજબ છે.
- (c) "commercial dispute" means a dispute arising out of-(i) ordinary transactions of merchants, bankers, financiers and traders such as those relating to mercantile documents, including enforcement and interpretation of such documents;
- (ii) export or import of merchandise or services;
- (iii) issues relating to admiralty and maritime law;
- (iv) transactions relating to aircraft, aircraft engines, aircraft equipment and helicopters, including sales, leasing and financing of the same;
- (v) carriage of goods;
- (vi) construction and infrastructure contracts, including tenders;
- (vii) agreements relating to immovable property used exclusively in trade or commerce;

- (viii) franchising agreements;
- (ix) distribution agreements;
- (x) management and and licensing consultancy agreements;
- (xi) joint venture agreements;
- (xii) shareholders agreements;
- (xiii) subscription and investment agreements pertaining to the services industry including outsourcing services and financial services;
- (xiv) mercantile agency and mercantile usage;
- (xv) partnership agreements;
- (xvi) technology agreements; development
- (xvii) intellectual property rights relating to registered and unregistered trademarks,4 copyright,patent,design, domain names,geographical indications and semiconductor integrated circuits;
- (xviii) agreements for sale of goods or provision of services;
- (xix) exploitation of oil and gas reserves or other natural resources including electromagnetic spectrum;
- (xx) insurance and re-insurance;
- (xxi) contracts of agency relating to any of the above; and
- (xxii) such other commercial disputes as may be notified by the Central Government.

આમ ઉપરોક્ત કોમર્શીયલ કોર્ટ એક્ટ,૨૦૧૫ની કલમ-૨(સી)(૧) વંચાણે લઈએ તો તેમાં સ્પષ્ટ જણાવેલ છે કે બેકીંગના ધંધો કરતા બેકીંગના વહેવારોનો કોમર્શીયલ ડિસ્પ્યુટમાં સમાવેશ થાય છે. આથી હાલનો દાવો પણ બેંક ધ્વારા પ્રતિવાદીને લોન આપેલ હતી. આથી તે કોમર્શીયલ ડિસ્પ્યુટ છે.

- (૫) આમ, આ કામે કોમર્શીયલ ડિસ્પ્યુટ કોને કહેવાય અને બેંક સંબંધિત દાવા કોમર્શીયલ ડિસ્પ્યુટની વ્યાખ્યામાં આવે છે કે કેમ તે સંબંધે નામદાર બોમ્બે હાઈ કોર્ટના બોમ્બે આર્યન એન્ડ સ્ટીલ લેબર બોર્ડ વિરુદ્ધ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ૨૦૨૪(૫) બી.સી.આર.૪૧૭ ના પેરા - ૩૪ અને ૩૫ માં નીચે મુજબ ચર્ચા કરવામાં આવેલ છે.

"34. It is quite clear that the cause of action is the failure of the Defendant - bank to pay the amount of Rs.36,00,00,000/- with interest accrued thereon as per the fixed deposit receipts, despite legal notice as well as the pre-institution mediation, which failed, due to the refusal of the Defendant - Bank to participate in the mediation process. **Theafore said paragraph clearly refers to the fixed deposit receipts with numbers and amounts on which the commercial summary suit is based. The relationship between the Plaintiff and the Defendant - bank is that of creditor and debtor and by no stretch of imagination, the said relationship can be said to be not a commercial one. I agree with Mr.Naidu that the dispute is a commercial one, arising out of ordinary transaction between a banker and customer for enforcement of fixed deposit receipts by the customer for recovery of amounts of principal and interest placed under the fixed deposits with the Defendant - bank.** I also agree with Mr.Naidu that the decision of the Delhi High Court in the case of IHHR Hospitality (Andhra) Pvt. Ltd. vs. Seema Swami and Others (supra) relied upon by the learned Counsel for the Defendant - bank is clearly distinguishable as the said suit therein was between a company and wife of the accused, who had embezzled huge amounts through cheques and also made fraudulent direct transactions from the bank account of the Plaintiff - company and siphoned off the money. Therefore, the said suit was held to be based on fraud committed on the basis of forged cheques and falsification of accounts, which is not the case here, as even though there may have been embezzlement of funds by an employee of the bank along with other co-conspirators, however the present suit is a claim by the Plaintiff - Board against the Defendant - bank for recovery of fixed deposits of Rs.36,00,00,000/- along with interest and not against the employees or persons involved in the fraud or embezzlement, and therefore, the reliance by the Defendant - bank on said decision is misplaced.

35. Accordingly, I hold that the dispute is a commercial dispute as defined under Section 2(1)(c)(i) of the Commercial Courts Act. The suit claim is of more than Rs.36,00,00,000/-, which is more than the specified value, and therefore, has correctly been registered under the commercial category as a commercial summary suit."

આમ, ઉપરોક્ત ચુદામાં ચર્ચા કર્યા મુજબ બેંક અને ગ્રાહકનો સંબંધ ક્રેડીટર અને ડેબીટરના સંબંધ છે અને તે કોમર્શીયલ વ્યવહાર ગણેલ હતો અને ફીક્સ ડીપોઝીટને મર્કનટાઈન ડોક્યુમેન્ટ ગણેલ હતો.

આમ, બેંક અને ગ્રાહકનું બેંકમાં ખાતુ ખોલવાની સાથે બંન્ને વચ્ચે વાણીજ્યિક વ્યવહાર કહેવાય અને બેંક દ્વારા લોન સંબંધી દસ્તાવેજ કરવામાં આવે તેને વાણીજ્યિક દસ્તાવેજ ગણાય. આમ, હાથ ઉપરના કેસમાં પણ વાણીજ્યિક અને પ્રતિવાણી વચ્ચે લોનના વ્યાજ અને તે પરત ચુકવવા સંબંધે કરાર થયેલ છે અને તે કરાર વાણીજ્યિક કરાર ગણાય અને જે દસ્તાવેજ ઉપર સહી કરવામાં આવેલ છે તે મર્કનટાઈન ડોક્યુમેન્ટ છે. આથી, હાલનો બેંક અને ગ્રાહક વચ્ચે બેંક આપેલ લોન પરત કરવાની તકરાર કોમર્શીયલ ડીસ્પ્યુટ ગણાય.

આ કામે વધુમાં નામદાર કલાર્ટક હાઈકોર્ટ મેસર્સ વિજય ટેક્સટાઈલ પ્રોસેસર્સ પાર્ટનશીપ્સ વિરુદ્ધ આઈ.સી.આઈ.સી બેંક એન્ડ અધર્સ. રીટ પીટીશન નં. ૧ ૭૫૮૮/૨૨ તા. ૧૮ જુન ૨૦૨૫ ના કેસમાં મર્કેટાઈલ ડોક્યુમેન્ટ સંબંધે ચર્ચા કરવામાં આવેલ છે અને જેમાં બેંકે લોન આપેલ હોય તેવા દાવા કોમર્શીલ ડિસ્પ્યુટ ગણેલ છે.

- (૬) આ કામે હાલનો દાવો એડિશનલ સીનીયર સીવીલ કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે. આથી હાલની કોર્ટ કોમર્શીયલ કોર્ટની વ્યાખ્યામાં આવતી નથી. આથી હાલની કોર્ટને આ દાવો ચલાવવા માટે હકુમત પહોંચતી નથી. આ સંબંધે જોઈએ તો નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ અંબાલાલ સારાભાઈ એન્ટરપ્રાઈઝ લિ. વિરુદ્ધ કે. એસ. ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર લેપ, સીવીલ અપીલ નં. ૭૮૪૩/૨૦૧૯, તા : ૦૪.૧૦.૨૦૧૯ ના કેસમાં પેરા - ૧૩ અને ૧૪ માં નીચે મુજબ ચર્ચા કરવામાં આવેલ છે.

13. The learned senior advocate for the appellant would however, contend that a strict interpretation as in the case of taxing statutes would not be appropriate in the instant case where the issue relates to jurisdiction. In that regard, the learned senior advocate has referred to the statement of objects and reasons with which the Commercial Courts Act, 2015 is enacted so as to provide speedy disposal of high value commercial disputes so as to create the positive image to the investors world about the independent and responsive Indian Legal System. Hence, he contends that a purposive interpretation be made. It is contended that a wider purport and meaning is to be assigned while entertaining the suit and considering the dispute to be a commercial dispute. Having taken note of the submission we feel that the very purpose for which the CC Act of 2015 has been enacted would be defeated if every other suit merely because it is filed before the Commercial Court is entertained. This is for the reason that the suits which are not actually relating to commercial dispute but being filed merely because of the high value and with the intention of Page 7 of 15

: Mr.Nareshkumar Ramjibhai Patel (GJ01417) seeking early disposal would only clog the system and block the way for the genuine commercial disputes which may have to be entertained by the Commercial Courts as intended by the law makers. In commercial disputes as defined a special procedure is provided for a class of litigation and a strict procedure will have to be followed to entertain only that class of litigation in that jurisdiction. If the same is strictly interpreted it is not as if those excluded will be non-suited without any remedy. The excluded class of litigation will in any event be entertained in the ordinary Civil Courts wherein the remedy has always existed.

14. In that view it is also necessary to carefully examine and entertain only disputes which actually answers the definition "commercial disputes" as provided under the Act. In the instant case, as already taken note neither the agreement between the parties refers to the nature of the immovable property being exclusively used for trade or commerce as on the date of the agreement nor is there any pleading to that effect in the plaint. Further the very relief sought in the suit is for execution of the Mortgage Deed which is in the nature of specific performance of the terms of Memorandum of Understanding without reference to nature of the use of the immovable property in trade or commerce as on the date of the suit. Therefore, if all these aspects are kept in view, we are of the opinion that in the present facts the High Court was justified in its conclusion arrived through the order dated 01.03.2019 impugned herein. The Commercial Court shall therefore return the plaint indicating a date for its presentation before the Court having jurisdiction.

- (૬) આમ ઉપરોક્ત નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના ચુકાદામાં ચર્ચા કર્યા મુજબ હાલનો દાવાને હકુમત પહોંચતી ન હોય તેવા સંજોગોમાં યોગ્ય હકુમત ધરાવતી અદાલતમાં દાવો રજુ કરવા માટે પ્લેન્ટ રીટર્ન કરી શકાય. આમ ઉપરોક્ત ચર્ચા કર્યા મુજબ કોમર્શીયલ એક્ટ, ૨૦૧૫ ની કલમ - ૩ તથા કોમર્શીયલ એક્ટની કલમ -૨(સી)(૧) માં જણાવ્યા મુજબ હાલનો દાવો કોમર્શીયલ ડીસ્પ્યુટમાં પડતો હોય તથા સીવીલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર - ૭, ૩૯ - ૧૦ મુજબ હાલનો દાવો હકુમત ધરાવતી કોમર્શીયલ કોર્ટમાં પ્લેન્ટ રીટર્ન કરવા યોગ્ય જણાય છે. આથી, ઉપરોક્ત ચુકાદાની ચર્ચા ધ્યાને લેતાં હાલના દાવાની ચલાવવાની અત્રેની અદાલતને હકુમત રહેતી નથી. આથી ન્યાયના હિતમાં સીવીલ પ્રોસીજર કોડના ઓર્ડર - ૭, ૩૯ - ૧૦ મુજબ સક્ષમ અદાલત સમક્ષ રજુ કરવા જરૂરી જણાતું હોય, આથી ન્યાયના હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

:: હુકમ ::

આથી, હાલનો દાવો સક્ષમ અદાલત કોમર્શીયલ કોર્ટ પ્રિન્સીપાલ સીનીયર સીવીલ જજ સાહેબશ્રીની કોર્ટ ભચાઉ સમક્ષ રજુ કરવા માટે સીવીલ પ્રોસીઝર કોડના ઓર્ડર - ૭, રૂલ - ૧૦ મુજબ દિન - ૩૦ માં રજુ કરવા માટે હાલનો દાવો પરત કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

આ કામે રજીસ્ટારશ્રીએ દાવા અરજી તથા આ દાવાનો તમામ રેકર્ડની એક ખરી નકલ રેકર્ડમાં રાખ્યા બાદ આ કામના વાદીને દાવા અરજી તથા તેની સાથેના અસલ દસ્તાવેજી કાગળો વાદીશ્રીને પરત સોંપવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

હુકમ, આજરોજ તા : ૧૫મી માહે નવેમ્બર - ૨૦૨૫ના રોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી જાહેર કર્યો.

તા : ૧૫/૧૧/૨૦૨૪
ભચાઉ-કચ્છ

(એન.આર.પટેલ)
ચીફ.જ્યુ.મેજી.ભચાઉ-કચ્છ
કોડ નં. જી.જે.૦૧૪૧૭

